

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
 Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JOZSEF.

Egyösszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

POLLHEGYEN.

— okt. 24.

(Sztrájk és — Rákóczy.) A budapesti közuti vaspálya személyzete rossz helyzetén sztrájkkal akar segíteni. Nincs okunk ez ellen szólani, főként ha meggondoljuk, hogy a budapesti villanyosok részvényes nagyságai szednek oly busás jövedelmeket, hogy ezekből segíthessenek igen szerény díjjért valóban életpusztító munkát végező alkalmazottaikon. A mi megdöbben, nem egyéb, mint — az, hogy a villanyosok csilingelése épp akkor szűnik meg, a midőn a nemzet Rákóczy hódolatá a sereglük Budápestre. Nagy pánik van abban a társadalomnak, hogy nem törődött a munkásokkal s télenül nézte, mint erőtlenedik el a nemzeti eszme és a hazafiság érzése elanyira, hogy még Rákóczy magasztos szelleme sem bírhatja rá néhány napi fegyverszünetre, csak addig legalább, amíg a nagy ünnepe el nem mulik. Ezen segíteni kell a kormány közbelépésével. A hatalmas részvénytársaságoknak ne legyen módjukban is ezen a székesfővárosra, sőt az országra nézve is lesújtó mozgalomnak borze-mánövekre való felhasználására. 1—2% lesz a gazdag részvényesek vesztesége, erre rá kell szorítani a tőke basáit. A jövőre nézve pedig kövessük a bécsi *Luogert*: a székesfőváros vegye házi üzembe a közuti vasutakat, mert ezeknek mozgalmái csakugy érintik a közérdeket, mint az élelmiszerek árhullámzásának a kérdése, Szegény Magyarország! Híjába teremtesz te nemzeti politikát, ha népességed nagy része kitepi magát a nemzeti eszme varázsköréből s a nagy harc közé, a nemzeti érdek megosztásával, külön érdekeket idéznek elő. Nagy bizalmat helyezünk a nemzeti kormány jó hatásába, amidőn azt reméljük, hogy hazafiságának és bölcseségének hatalmával idővel rendet, békét és összhangot terem minden tereken és mezőkön.

Iparfejlesztés.

Budapest, október 24.

Szterényi államtitkárnak az iparfejlesztésről a képviselőházban mondott beszéde szemmel láthatólag megnyugtatta a kétkedőket és megerősítette meggyőződésben mindazokat, akik szükségesnek tartják iparunk nagyarányu fejlesztését.

A beszéd nyomán ugyanis eltűnt az a bujkáló gyanúsítás, mintha az iparfejlesztés céljaira szánt összegek isten tudja miféle kormányzati visszafélések palástolására, elhallgatására szolgálának. Eltűnt az a bujkáló inszinuáció és az adatok, tények, biztosítékok alapján tört engedett annak a tudatnak,

hogy az ország nyugodtan alhatik, mert a parlament ellenőrzése alatt az iparfejlesztés pénzeit csak becsületes, reális célok érdekében fogják felhasználni.

De nemcsak ez a tudat lett általános, hanem a beszéd roppant nagy bizonyító hatása alatt világos lett az a tény is, hogy az egységes magyar nemzeti államot csak úgy tudjuk kiépíteni, hogyha minden rendelkezésre álló eszközt felhasználunk iparunk fejlesztésére.

Mert mit jelent iparunk fejlesztése? Jelenti első sorban a munkaalkalmak szaporítását, a munkabérek emelkedését. Ennek pedig két nagy következménye van. Az egyik a kivándorlás veszedelmes méreteinek csökkenése, esetleg teljes megszűnése. A másik a közvagyonosodás emelkedése, ami maga után vonja az iskolák, természetesen a magyar nyelvű és szellemű iskolák szaporodását.

De ez nem minden.

Nagy fontosságú az iparfejlesztés a gazdasági függetlenség és a nemzeti ellenállás szempontjából is. A gazdasági függetlenségre vonatkozólag megcáfolhatatlan igazság, hogy arra csak akkor térhetünk át, ha megvannak a kellő előfeltételek, amelyek között leglényegesebb az, hogy legyen erős, termelőképes iparunk abban az időben, amikor a gazdasági önállóság ideje elkövetkezik. A nemzeti ellenállás tekintetében pedig azért van szükség erős iparra, mert erős ipar gazdaságilag szívos társadalmat jelent és gazdaságilag szívos társadalom képessé teszi a magyar nemzetet arra, hogy alkotmányválságok idején dacolhasson a hatalom tulkapásaival. Hiszen a közelmúlt szomorú tapasztalatai bőségesen megmutatták, hogy a törvénytelen hatalom legnagyobb kerítője a szegénység és az abszolutizmus csábításai csak ott nem voltak hatásosak, ahol anyagi erőgerincet adott a hazafias érzelmeknek.

Hisszük tehát, hogy a nemzet, mely élni, fejlődni, erősödni akar, a legnagyobb lelkesedéssel fogja követni az iparfejlesztés történelmi akcióját. — Hisszük ezt annál is inkább, mert Kossuth Lajos fia az, a ki ezt a nagy munkát vállalta és elvégzi. Bizonyos, hogy Kossuth Ferenc és európai híru munkatársa, a fáradhatatlan Szterényi József minden tekintetben ki fogják érdemelni azt a bizalmat, amelyet nekik előlegeztek. Ha meglesz az önálló vámtérület és egy erős, boldog nemzet

fogja azi élvezni, — kapujára ki lehet majd írni: Tervezte és készítette Kossuth Ferenc és Szterényi József.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

(Saját tudósítónktól.)

— okt. 24.

Ködös, unalmas a hangulat künn az utcán is, a Házban is. A szónokok fekete táblája tele van névvel, de egyik beszéd sem biztat szenzációs kijelentésekkel. Ha lesz a mai ülésen élet, azt az interpellációk csinálhatják csak meg. Nem kevesebb, mint nyolc bejegyzés történt az interpellációs könyvből.

Az ülést negyed tizenegy órakor nyitotta meg *Justh Gyula* elnök, a ki bemutatta a főrendiház átiratát, hogy a Rákóczi-törvényt változatlanul elfogadta s így a két Ház között teljes megállapodás jött létre. Több, jelentéktelenebb akta között beterjesztette az összeférhetlenségi bizottság jelentését *Bernáth Béla* összeférhetlenségi esetében. Ezután *Nagy Barna*, *Giesswein* és *Moskovitz Iván*, a kényvanyi bizottság előadói terjesztették be III. IV. és V. ik sorjegyzékét. *Barabás Béla*, a bíráló-bizottság előadója letette ezután az esküt.

Csitáry Béla: félremagyarázott szavai helyreigazítására kér szót. Tegnap beszédét magyarázgatja.

Hodza Milán: Szterényinek azzal a kijelentésével foglalkozik, hogy a javaslat nemzeti szempontból azért kívánatos, mert a nemzetiségek ellenzik. A nemzetiségi képviselők szükségesnek tartják a rendszeres iparfejlesztést, hogy főleg a felvidéki nép ne legyen kénytelen kivándorolni. Sorra veszi azokat a paragrafusokat, melyekben nemzetiségi sérelmeket lát. Kifogásolja a kormánynak adott széleskörű diszkretionális jogot. Kossuth derék, hazafias miniszter, de jöhet utánna más is. Hibáztatja hogy a javaslatban a régi iparvállalkozók érdekeit nem védte meg az új javaslatokkal szemben, hiányzik abból a munkás érdekek védelme is. Ezek a főokok hogy a javaslatot nem szavazza meg. Kérdi, hogy ilyen körülmények között miért illette őket az államtitkár a hazafiatlanság vádjával, a mikor őket pedig tisztességes és hazafias intenciók vezetik. Olyan világ van most, hogy a ki nem mameluk, mindjárt hazaáruló! (Zaj.) Biztosan tudom, azok közt is van, a kiknek nem tetszik a javaslat, csak hogy nem mer szólni.

Gáll Sándor: Jaj, de kellemetlen ur ez!

Hodza Milán: Ugy látszik, a képviselő urak jobban szeretik az erdélyi erdőpanamákat, mint a tárgyilagos kritikát! (Nagy zaj.)

Nagy György: Szemtelen hazugság! Elnök ur! Rendel!

Elnök: Ezért a meggyanusításért rendreutasítom!

Hodza Milán: A nemzetiségi képviselőknek nem szabad tünniök, hogy a zsidó nagyvállalkozók kedvéért csináljanak javaslatot. Magyarországon az orrkülönbség szerint itélik meg a dolgukat. Hát ő nem

kér ebből a rendszerből és a javaslatot nem fogadja el.

Lázár Pál: Szóvá teszi a gründolási mániát. A vállalatok a bankoktól kapják a pénzt, s ezért ki is vannak szorgalmazva a pénzintézeteknek. A bankok ugyanis kölcsön fejében optiojogot kötnek ki maguknak. Itt van például a Gázgyár, meg a mióta a Hitelbankkal áll összeköttetésben, olyan szerződést kötött a bécsi „Elektricitás Gaselshafthal”, hogy a külföldön többé nem versenyezhet, pedig azelőtt sok dícsőséget szerzett a magyar iparnak a külföldön. Az államvasutaknál is szomorú gazdálkodás folyik, mert alaposan rá kell fizetni a szénbányák garázdálkodása miatt. A magyar szénbányák husz esztendő óta változatlanul 25 krajcárért szállítják a szenet a magyar államvasutaknak és a magyar szénbányák még sem fizetik a munkásaikat, úgy, hogy magyar munkás Amerikába megy s itthon kiaknáztalanul maradnak a szénbányák. (Zaj.) A bányák nálunk alig hoznak 4 százalékot.

Kelemen Samu: Hoznak 14-et is!

Lázár Pál: Országos átlagban csak 4 százalékát hozunk. Lehetnek persze kivételek is. Beszéde végén a munkás kérdés megoldását sürgeti meg.

Musiczky Döme: A szerb radikális párt az önálló vámterület híve. Az önálló vámterületet elsősorban politika kérdésnek tekinti s csak másodsorban nézi a közgazdasági szempontokat. Magyarország önállósága, függetlensége, állami szuverenitása az önálló vámterület mellett jobban érvényesül, mint a közös vámterület mellett. Kossuth kijelentette, hogy ő híve a gazdasági önállóságnak, de ez a kijelentés még sem garancia. Míg az önálló vámterület törvénybe iktatva nincs, nagyobb iparfejlesztési akciót ő nem támogathat, mert ezzel a közös vámterület érdekeit segíti. Az önálló vámterületre iparunk mai állapota mellett is át lehetne térni, ha más téren, az állami élet egyéb ágaiban megtennék az előkészületeket. Magyarország lakosságának a 9/10-ed része földmivelő, ezeknek az érdekeit kell megvédeni, mielőtt közös vámterületi alapon iparfejlesztési akcióba fognak. (Zaj.)

(Szünet után.)

Elnök: Az ülést megnyitja.

Zakariás János: Azt mondja, hogy székely maradjon székely földön.

Későn.

Csalogat engemet egy barna menyecske,
Háza táján járok minden áldott este.
Oszlik a gazdája, vonit a kutyája,
Rossz annak, ki szerelemből
A bolondot járja.

Amikor leány volt, akkor is szerettem,
Most, hogy menyecske lett még jobban
[szerettem.

Halványodik a hold, a csillag is lejár.
Hazafelé kéne menni
Késő már, késő már.

A SZINHÁZ RÁKÓCZY ÜNNEPE.

Meg van alapítva a színház Rákóczy ünnepének mind a három napot igénybe vevő programja. Elmondhatjuk, hogy színházunk nagy multjához illően vesz részt a nemzet ünnepében s ezért köszönet illeti meg Zilahy igazgatót.

A program itt következik:

Első nap vasárnap f. hó 28-án este:

I. „Rákóczy Nyitány” előadja a színházi zenekar. Fekete Oszkár karnagy vezetésével.

II. „Rákóczy hazajön” prolog, szavalja Hahnel Aranka.

III. „Regéi kis harang”, Szávay Gyula alkalmi színjátékának első része.

IV. „Rodostói nagy péntek”, ünnepi játék, irták Patrübány Olivér, és Zivuska Andor.

V. „Mikes Kelemen keserve”, képlet: irta Martos Ferenc.

*

Hóderváry Lehel: Ez lokálpolitika.

Felkiáltás: Ez nem lokálpolitizmus, ez hazafias politika. Rettegetes veszedelem az hogy a székelyeket kiakarják telepíteni a székelyföldről. Csikvármegye immár a legnéptelenebb vármegye. Pedig szükség van otthon a székelyekre, hogy megőrizték a határőrvédek székely jellegét. Az iparpártolónak most szóba levő formájában ő a régi rendszer folytatását látja. A törvényjavaslatot elfogadja. (Éljenzés.)

Elnök: Szólásra senki sincs feljegyezve, a törvény általános vitáját bezárja. Következik a részletes tárgyalás.

*

(Távirati tudósítás.) A törvényjavaslat részletes tárgyalását a Ház holnapra halasztotta. Következtek az interpellációk.

Samassa Sándor a kóborlásukkal a közbiztonságot veszélyeztető oláh cigányok ügyében intézett interpellációt a belügyminiszterhez.

Ezt követte dr. **Nagy György**nek a székelyföldi erdők és tagosítás ügyében az igazságügyminiszterhez intézett interpellációja.

Polonyi Géza igazságügyminiszter röktön válaszolt. Kijelentette, hogy a székely erdők rendezésének kérdése már folyamatban van. Legközelebb a kérdéses ügyekben tanácskozást hív össze, még pedig az összes székely képviselők részvételével.

A Ház a választ tudomásul vette.

Kmetty Károly interpellál most a löverseny-fogadások, úgy szintén a bőreei szerencsejátékok ügyében. Mindezek megrendszabályozását kívánja.

Ballagi Aladár és **Sándor Pál** a fővárosi törvény revíziója, **Markos Gyula** az „Altdeutscher Verband” nagy-német törekvései, **Szkocsák Ferenc** árvamegyei közigazgatási ügyben interpellálnak.

Gról **Andrássy Gyula** belügyminiszter azonnal és együttesen válaszol

VI. „Regéi kis harang”, Szávay Gyula alkalmi színjátékának 2 ik része.

Vasárnap, f. hó 28-án déltán.

I. „Rákóczy nyitány”, előadja a színházi zenekar, Fekete Oszkár karnagy vezénylete mellett.

II. „Rákóczy induló”, Ünnepi óda. Irtá Szávay Barna, szavalja Hahnel Aranka.

III. II-ik Rákóczy Ferenc fogsága történelmi színjáték.

*

Második nap, hétfőn f. hó 29-én este.

I. „Rákóczy nyitány” előadja a színházi zenekar, Fekete Oszkár karnagy vezénylete mellett.

II. „Rákóczy haza jön”, ünnepi óda szavalja Lukács Juliska.

III. „Kuruc fufang” 100 arany jutalmat nyert történelmi népszimű irta ifj. Bokor József.

*

Harmadik nap, Kedd f. hó 30-án este:

I. „Rákóczy nyitány” előadja a színházi zenekar, Fekete Oszkár karnagy vezénylete mellett.

II. „Rákóczy haza jön” Prolog, szavalja: Hahnel Aranka.

III. „Regéi kis harang”, Szávay Gyula alkalmi színjátékának első része.

IV. „Rodostói nagypéntek” ünnepi játék, irták: Patrübány Olivér és Zivuska Andor.

V. „Mikes Kelemen keserve”, képlet, irta, Martos Ferenc.

VI. „Regéi kis harang”, Szávay Gyula alkalmi színjátékának 2 ik része.

a Ballagi Aladár és Sándor Pál interpellációjára. Kijelenti, hogy a fővárosi törvényt szaktanácskozás elé terjeszti s az ügyet teljesen rendezni fogják.

Az interpellálók s a Ház a választ tudomásul vették.

Lengyel Zoltán egy az erdélyi határon elkövetett határsértés, ugyszintén a kitorófélben levő székelysztrájk ügyében interpellálja meg a kereskedelmi minisztert.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter azt feleli, hogy mindkét ügyben már intézkedett. A kötelességét mindenkor ismerte. (Helyeslés.)

Ezután az ülés délután háromnegyed 4 órakor véget ért.

Mezőgazdasági kamarák.

(Saját tudósítónktól.)

— okt. 24.

Országosan megindult a mozgalom a mezőgazdasági kamarák szervezése iránt. Ha csak a magyar emberrel veleszületett közömbösség, vagy a reformokkal szemben rendszerint meggyilkosító elítélet, ellentétes hangulat meg nem akadályozza az életrevaló, helyes, üdvös és hasznos törekvés megvalósulását úgy amint az ipar- és kereskedelmi kamarák is tért foglaltak; nem sokára életre kelnek s megkezdik működésüket a mezőgazdasági kamarák is, melyektől az ország gazdasági fejlődésére jelentékeny befolyást várhatunk.

Agrikultur állam voltunk, az vagyunk s ha az ipari élet lüktető ereje iparos állammá növeli is a magyar ipart, az ősi jelleg e tejjel, mézzel folyó Kanaán földjén, hol a kalászkok tengere terül szét s a gulyák, ménesek száma egyaránt szaporodik, oly anyira, hogy az oceanokon túl élő népek állatszükségletének egy részét is innen látják el: továbbra is, mindörökké megmarad, legkivált ha megértve a haladó kor szellemét, a mezőgazdaság terén is lépést tudunk tartani a gyorsléptekkel előretörő kulturával, mely az újabb ismeretek módjával és eszközeivel fokozottabb eredményeket produkál. Eddig a gazdasági egyletek rázták föl a mezőgazdasági életet szunnyadozásából s tartották ébren a reformok iránti érdeklődést s ezeknek tudható be a haladás és az elért eredmény. A gazdasági egyletek nyultak a kisgazdák hóna alá, hogy segítsék és serkentsék őket a haladás útján. Az intenzívebb gazdálkodás ismereteit hirdették, tanították, az állattenyésztést föllendítették s a gépek használatát megkedveltették. A földmivelési ügyi kormány gyenge anyagi erejéhez mérten állandóan segítségére volt a gazdasági egyletnek s elmondhatjuk, hogy a magyar mezőgazdaság van olyan erős és fejlett, hogy cél- és okszerű intézményekkel tovább is föntarthassa magát azon a színvonalon, mely föltétele minden agrikulturállamnak, mely a gazdasági termelés terén vezetni és dominálni akar.

Ma már a gazdasági egyletek tevékenysége és hatásköre nem elegendő. Nem bírnak azzal az erővel, mely a gazdasági érdekképviselő tekintetében föltétlenül megkívánatik. A gazdasági egyletnek tagjai azok, akik önként belépnek. Buzgósg és áldozatkészség a közérdek iránt igen gyéren szokott megnyilvánulni s így a gazdasági egyletnek rendszerint oly kevés a tagja, hogy az e cimen befolyó csekély pénzzel teljes lehetetlenség nagyobb akciót kifejteni.

Allatdíjazások, ekeversenyek, tanfolyamok, gazdasági eszközök, felszerelések, vetőmagok, tenyészállatok közvetítse képezik tevékenységük főbb mozzanatait. A mezőgazdaság érdeke most már többet kíván s e fokozottabb kívánalom és igény kielégítéséhez több pénz kell, mint amennyi az egyleti tagok évi 4 vagy 6 koronás díjaiból befolyik. Elérkezett a mezőgazdasági kamarák kötelező alapon való megalakításának ideje. Egy kamara területe kiterjed két-három vármegyére s ennek minden mezőgazda kötelezőleg tagja. Aránylag elenyészőleg tagja. Aránylag elenyészően kis teher esik egy-egy gazdára s mégis összeségében oly nagy summa pénz folyik be a kamara pénztárába, hogy ezzel már hatásaiban jelentékeny előnyöket, nagy eredményeket lehet biztosítani.

Baranyavármegye gazdasági egylete legutóbbi választmányi ülésén foglalkozott a mezőgazdasági kamarák kérdésével s úgy kontemplálta a baranyai kamara megalakítását, hogy évi 35—40,000 koronával igen szépen prosperálhatna. A központi szervezeten kívül minden járásban gazdasági szakfelügyelőket állítana, akik úgy a gazdaközön-séggel, mint a járási hatóságokkal állandó érintkezésben állván, folytonosan képviselnek a mezőgazdasági érdekeket s míg egyrészt elfogadható szaktanácsokkal szolgálnak, másrészt, mint illetékes és megbízható közvetítők szerepelnek a gazdasági érdekek és kívánalmak kielégítése körül.

A kamara vezetői, járási szakfelügyelőinek megfigyelései, tanulmányai, tapasztalatai révén felismerve a mezőgazdaság hiányait, hibáit gyengességét; odahátának, hogy a hiányokat pótolják, a hibákat megszüntessék s a gyengéknek erőt adjanak. Könnyen megérthető, hogy a kormánytól másképp lehet föl egy kamara, mely a mezőgazdák bizonyos nagy összeségét foglalja magában, mint egy önkéntes társulás alapján létesülő egyesület, mely a gazdaközön-ségnek csak a kis töredékét képviseli; sokkal nagyobb súlya is van a kamarák föllépésének, tevékenységének, mint a minő az egyleti működés. Ezzel távolról sem akarjuk a gazdasági egyesületek értékét és érdemét lekicsinyelni, sőt amint fontosabb méltattuk kifejtett munkájukat és az elért eredményeket, teljes elismeréssel vagyunk irántuk, de szervezetük s a rendelkezésükre álló csekély erőnél fogva, oly mérvű érdekképviseletre, mint amiót a mai kor előrehaladottsága a mezőgazdaság fejlesztésének előmozdítására megkíván, elégtelennek tartjuk s ezt nem megszólalóképpen mondjuk, hanem mint ténybeli igazságot konstatáljuk.

Az ország összes gazdáinak egységes szervezkedését csupán a kötelező alapon létesülő mezőgazdasági kamarák életbeléptetésével lehet elérni. Ha a törvényhozás az ország gazdaközön-ségének bajait, kívánalmait, igényeit a mezőgazdasági kamarák feladataiból, javaslataiból megismerve alkotja a gazdákat közvetlenül érintő törvényeket lesznek, mint a maiak, melyeknek nagy része hiányos, vagy olyan, mely a helyét, hogy előmozdítaná a gazdasági érdekeket, gyakran megnehezíti az érdekek érvényesülését. A mezőrendőri állategészségügyi törvényt föltétlenül át kell dolgozni s számos olyan mezőgazdasági kérdés áll előttünk, melynek megoldása új törvények alkotását igényeli. A mihelyt megalakulnak a kamarák s együtt lesz ezekben az ország egész gazdaközön-sége, hozzáfoghatnak az

égető szükségét képező törvények megalakításához s biztosra vehető, hogy e kamarák meghallgatásával a gyakorlati életnek megfelelő, egészséges, életrevaló és haszonnal alkalmazható paragrafusokkal gazdagszik a magyar törvények tára.

Aki megtudja érteni, hogy az állami élet főtartásában, az ország népeinek jólétében és boldogulásában mekkora jelentősége van a mezőgazdaságnak; az nemcsak hogy nem idegenkedhetik a fölvetett eszme megvalósításától, de lelkes örömmel üdvözli a megindult mozgalmat és minden erejével közrehat, hogy az új intézmény, mely csak áldást hozhat lehet — minél előbb megkezdhesse működését.

Baranyavármegye gazdasági egylete magáévá tette az eszmét s megvagyunk róla győződve, hogy a kiadott jelszó az egész vármegye gazdaközön-ségénél hangos visszhangot kelt s Baranya e hasznos törekvés megvalósításának munkájában elüljár s neki lesz az országban a legelső mezőgazdasági kamarája.

IRODALOM.

Régi okiratok és levelek tára.

Az érdekesen szerkesztett havi folyóirat legújabb számának élén dr. Kardos Samu „Rákóczy és a bujdosókról“ méltatja a nagy feledelem érdemeit, Farkas Emőd Bocskay Istvánról emlékezik meg, mint a hajduság legnagyobb hősről, kinek halás népe egymás után állit szobrot Hajduszoboszlón, H.-Böszörményben és Debrecenben Zoltai Lajos Debrecen város lakossága foglalkozási ágak szerint a 18. század végéig — című becses tanulmányt lép meg. Olvasásra méltó dr. Gáspár Bernát költeménye. — A művelt külföld nagyjainak véleménye Kossuth Lajosról.

Dr. Kardos Samu ismerteti Kossuth Lajos budai fogságából szüleikhez és védőjéhez írott leveleit. Ezeket a remekszámba menő leveleket a legnagyobb megfigyeléssel lehet csak olvasni. A folyóirat még igen sok érdekes dolgot tartalmaz, részben képekkel ellátva, úgy hogy a legmélyebben ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— 6. —

Egy fiatal öngyilkos.

— Nánássy Béla tragikus halála. —

— Saját tudósítónktól. —

— okt. 24.

A szürke, mindennapi élet monoton egyhangúságába immár teljesen bele illeszkedett az egymást követő öngyilkosságok hosszú, szomorú sorozata. Az olvasó meg sem ütközik rajta, hogyha négy-öt öngyilkosságot is talál lapjában, a krónikás meg rideg egyhangúsággal röjja nap mint nap azokat a sorokat, melyek arról szólnak, hogy a halál önkénteseinek kétségbeesett légiója ismét szaporodott.

Pedig az élet tragédiái közül talán legmegdöbbentőbb ezek a véres küzdelmek, melyeket a gyöngébb és törekényebb lelkű emberek vívnak a megváltozhatatlan végzettel. Igen... azzal a kérlelhetetlen végzettel, mely hatalmába kerítve áldozatának egész gondolatvilágát — vonszolja a szerencsétleneket az elé a nirvána elé, hol az öngyilkosság fekete réme uralkodik.

Kétségtelen, hogy úgy ennek a szomorú esetnek, mint minden öngyilkosságnak, eredő oka akkor áll elő, mikor a téves, szubjektív érzelmeken és egyéni impressziókon felépült túler-

zékeny lelki harmóniát a külső körülmények annyira megzavarták, hogy az egyén kétségbeeső lelki állapotától más menekülést nem talál magának, mint az önkéntes halált. Meghasonlik önmagával, meghasonlik az élettel és erőszakosan keresi a mindent megoldó — halált.

Debrecen előkelő társadalmának egyik szereplő tagját sujtotta az a szomorú esemény, hogy fia, ki oly szép reményekkel indult az életnek — agyonlőtte magát. Az élet keserűségeit még meg sem izelve, egész fiatalon rohant a halál ölelő karjaiba, a gyásznak legmegdöbbentőbb nemét hozva szülőire.

Az öngyilkos Nánássy Lajos vas-kereskedő 22 éves Béla nevű fia. Nánássy Béla atyja tiszteiben volt alkalmazva. Szorgalmas, törekvő fiatalember volt aki méltán jogosithatta szüleit a legszebb reményekre. Minden jó tulajdonsága dacára azonban nem hiányzott belőle a fiatalos könnyelműség és szívesen kereste fel a kávéházi asztalokat, ahol gyakran egész éjjeleket töltött. Tegnap este is társaival színbázba, majd több vendéglőbe és kávéházba ment. Csak jóval éjfél után került haza.

Reggel az éjszakai kimaradásért atyja megróttá és figyelmeztette, hogy ezek a lumpolások nem válnak hasznára. A fiatalembert látszólag nagyon megindította és leverte a jogos dorgatórium. Szó nélkül eltávozott szülei lakásáról és a Piac utcán levő üzlethelyiségbe tért. Itt az alkalmazottakkal egy pár szót váltott. Ezután az üzlet hátsó részébe ment, elővett egy 12 mm. forgópisztolyt és azzal halántékra lökte magát. A golyó a jobb halántékot érte és az ellenkező oldalon kihatolva a falat érte.

Az öngyilkosságnak közvetlen szemtanúi voltak Spanyol Géza és Kolari-nak Béla segédek, kik csak pár lépésnyire voltak a színhelytől, azonban a végzetes tettet meggátolni nem tudták.

A szerencsétlen fiatalember a lövés után még egy pár pillanatig tá-molygott, azután eszméletlen állapotban a földre rogyott.

Az üzletben levők nyomban értesítették a mentőket, mire azonban azok megérkeztek — Nánássy Béla már halott volt. Csakhamar megérkezett a rendőrség részéről Bardócz biztos, ki a holttestet a szülők Magos-utca 13. szám alatti lakására szállította.

A rendőrség megállapította, hogy az öngyilkos fiatalember a pisztolyt — melyben négy éles és egy kilőtt töltényt találtak — az üzletben vette magához.

Levelet nem hagyott hátra, így nem lehet egész határozottsággal megállapítani, hogy mi vihette a végzetes tette, mert az fel nem tehető, hogy atyja szelid és jóakaratu figyelmeztetéseért követte volna el az öngyilkosságot!

A szülők iránt városszerte nagy a részvét.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— okt. 24.

(Bujdosó kurucz éneke.)

Ugy bolyongok szép Magyarországon,
Mint ha járnék idegen világban,
Bánat kísér, öldököl a szegény,
Sorvadozok kegyelem-kenyéren.

Édes hazám, megrontottak téged,
Letördelték minden dicsőséged,
Nagy voltál a magad erejéből,
Tengődöl most isten kegyelméből.

Gazdag urból koldássá vedlettél,
Agról szakadt nyomorulttá lettél,
Könnyek égnek halovány orozádon,
Nincs is nálad árvább a világon!

Endrődi Sándor.

Az őszi korzó.

— október 24.

Hullámszik az őszi korzón a tömeg, vad rohanásban és sétáló léptekkel haladnak az utcán az emberek; megjelennek az új őszi kalapok, amelyek nagyok és tollasak az új divat szerint, feltűnnek az új kockás felöltők, amelyek ismét bők és terjedelmesek, derék családapák robotolják esti sétáikat, míg kedvű asszonyok flörtölnek és űzik a szemébe hádkozást, leányok sóhajtának ábrándosan ifjakra, a legfrissebb orfeumi vicekkel szellemeskednek az udvarlók, automobil sipja is belelízstelenedik reklámos feltűnési vágygyal a zajba, a hullámszásba, amely Debrecen egve len modern, világított és járható utvonalan valóban nagyvárosias.

Az őszi korzónálunk, ahol a kulturális események és inézmények száma vajmi kicsiny, az egyetlen társadalmi összejövetel: nálunk nincsenek vitaesték, sítahangversenyek, nálunk a művészetet a társadalmi életet ez a korzói egymástmegbámulás pótolja.

Az őszi korzónálunk nemcsak sítahely, amely szerelmeseknek módot ad az egymás megbámulására, derék és jónevelésű embereknek a mások megszólására, rossz gyomru embereknek egészségük helyreállítására, — nálunk társadalmi intézmény is: a polgárság találkozóhelye, szórakozásaik gyönyörűsége.

* Az ifjuság Rákóczi temetésén.

A főiskola ifjusága is képviselteti magát Kassán a Rákóczi temetésén. Négy tagú küldöttség indult el vasárnap reggel tagjai: Miszti Mihály főiskolai szenior, Vidovich Ernő, a M. T. Ö. T. elnöke, Soós István és makfalvi Dósa István zászlótartók. A küldöttség a főiskola zászlója alatt, Rákóczi korabeli tógákban vesz részt a díszmenetben.

* Az O. M. K. E. választmánya a nyári szünet után ma délután tartotta első őszi ülését Kardos László elnök üdvözölve az megjelenteket felolvastatja az elnöki jelentést, mely az adókövető bizottság működésének megkezdésekor a Társulattal egyetértőleg tett lépésekről számol be, folytatónak pedig változja a központ elnökségének erőlyes állás foglalását és munka programját: azon eslekvések ellen, melyeket fogyasztási szövetkezeteknek állami és miniszteri támogatással való támogatásával szemben elfoglalni a kereskedő osztály érdek védelmezésében égetően szükségesnek látott; a koozi hiányról a

kerületből beérkezett jelentéseket a központnak feltéjlesztendőnek rendelte az ülés, hogy a központ elnöksége a miniszternél oda hasson, hogy a jövőben a gabona kereskedelemre különösen hátrányos ezen hiány mielőbb és alaposan orvosoltassék; végül megelégedéssel vette tudomásul, hogy feltéjlesztésünk folytán a máv. igazgatósága egy Kassa Szajoli gyorsvonat járatnak már a tavaszi menetrendben való rendszeresítésével foglalkozik. A választmány szívesen látja és elvben osatlakozik a központ azon kezdeményezéséhez, mellyel az egy évi önkéntesség szolgálat kedvezményének igénybe vehetését revideáltatni óhajtja oly irányban, hogy az a tartalékos tiszti minőségnek ugyan feláldozásával, de kisebb kvalifikáció mellett a kereskedelmi alkalmazottakra is kiterjesztesék. Foglalkozott az ülés még a költségvetés megállapításával, a belépő új tagok felvételével és az időközben beállott elhalálozások vagy elköltözés folytán megszűnő tagviszonyokkal.

* A h. bösörményi Bocskay szobor

Hajdu vármegye alispánja, mint a hajdubösörményi Bocskay szobor bizottságának elnöke tegnap átiratot intézett az „Országos Képzőművészeti Tanács” elnökéhez, hogy Bocskay István fejedelemnek Holló Barnabás által készített, Budapesten Huszár utca 7 szám alatti ércöntőben levő szobrát a tanácsal vizsgáltsassa felül, mert a szobor a szobrasszal kötött szerződés szerint csak akkor vehető át, ha annak kivitelét a képzőművészeti tanács sikerültnek s a mintázatnak megfelelőnek találja. Ez pedig igen helyes intézkedés, amelyet a debreceni hatóságoknak is követésre ajánlunk hasonló esetekben.

* A cigányügy rendezése. A belügyminisztériumban a vidéki rendőrségek részbeni államosítására és részben esendőséggel való ellátására vonatkozó munkálatokkal kapcsolatban a cigányügy rendezésével is foglalkoznak. A belügyi kormány — hir szerint — elfogadta az Országos Magyar Gazdaszövetség memorandumában annak idején javasolt telepítés eszméjét és a memorandumnak a cigányügy rendezésére vonatkozó több pontját. A cigányügy rendezése tárgyában a belügyi kormány enquetet szándékozik egybehívni, amelyre meghívják a közigazgatási és rendőri hatóságokat.

* Hajdumegye Rákóczi temetése. Hajdúvármegye tegnap küldötte el azt a két díszes koszorút, melyet Rákóczi és Thököly koporsójára rendelt. A Rákóczi koporsójára küldött koszoru szalagján a következő felírás áll:

Hódolata és kegyelete jeléül —
Hajdúvármegye közönsége.

A Thököly koporsójára küldött koszoru szalagja a következő felírást viseli:

Hazafias kegyelete jeléül —
Hajdúvármegye közönsége.

A koszoruk 2 és fél méter magasak, szalagjuk 3 méter hosszú. A szalagok egyike nemzeti színű, a másik kék fehér, a vármegye színe. Kovács Gyula alispán már ma délben elutazik Orsovára, a vármegye küldöttsége pedig szombaton utazik Budapestre.

* Szervezkednek a postások. Alig egy hét hónapja hogy nyilvánosságra jött a postások szervezkedési akciója. Esendben indult meg a szervezkedés az egész országban, melynek élén a nagyváradi postások állottak. Tegnap délután egy újabb értekezletet tartottak ez ügyben a nagyváradi postások. Az értekezleten jelen volt számos főtiszti, fiatalabb hivatalnok segéd tiszt és altiszt. Az értekezlet kimondotta hogy kiadja az országos jelszót a szervezkedésre, melynek révén a postások helyzetén segíteni tudnak és

biztosítottják existenciájukat. A nagyváradi postások akcióját örömmel üdvözik ország-szerte. A debreceni posta hivatal alkalmazottjai is magukévá teszik a nagyváradiak mozgalmát és így remélhető, hogy rövid időn belül létesül a postások országos szövetsége.

* A Rákóczi törvény. Több felszólalás esett amiatt, hogy a tegnap megszavazott Rákóczi törvény szövegében, II. Rákóczi Ferenc neve mellől hiányzik ez a szó: „fejedelem”. A felszólalás ugyan, — a javaslat meg lévén már szavazva, — késő, de mégis magyarázatra szorul e nagy jelentőségű szónak a törvényből való kihagyása. A kormány figyelmét természetesen nem kerülte el ez a hiányosság, de nem volt mód rá, hogy segítsenek rajta. A kormány mindenképpen el akarta érni azt, hogy a Rákóczi törvény kihirdettesék, még mielőtt a fejedelem és a bujdosók hamvai az ország határára érnének. Ha pedig a kormány a javaslatot módosította volna, a törvény ezen új szövegét újból fel kellett volna terjeszteni az uralkodó elé s így a törvény megalkotása és kihirdetése a hamvak érkezése előtt már lehetetlen lett volna.

* Sztrájk törvény sürgetése. A Budapesti Építőmesterek, Kőműves, Kőfaragó és Ácsmesterek Ipartestülete egy terjedelmes foliát intézett a kereskedelmi minisztériumhoz, melyben az országban elharapódzott sztrájk törvény gyors életbeléptetését kéri.

* Elengedett sorozás. Debrecen város katonai ügyosztályához szenzációs tartalmu honvedelmi miniszteri leirat érkezett tegnap. A miniszteri intézkedés nagy örömet és meglepetést fog okozni azoknak a fiatal embereknek, akik aggodalmasan tekintettek eddig a novemberi sorozások elé. Eirendeli a leirat, hogy azok az 1884-ik évi születésű hadkötelesek, kik pótsorozásra jöttek az idén először, legközelebbi alkalommal már a harmadik korosztályba lépnek, azok az 1883. évi születésű hadkötelesek pedig, akik az idejű pótsorozásra másodszor állottak elő, többé előállani nem kötelesek.

* Adómentes cukor állatetelési célokra. A cukoradó végrehajtási utasítás részletesen megállapítja, hogy cukrot adómentesen, állatetelési célokra, mely feltételek mellett lehet kiszolgáltatni. E szerint az ilyen célokra szolgáló örlött cukor egyenletes keverés mellett legalább 50 százalékos olajpogácsa liszttel, vagy huszittel denaturálandó. Az így denaturált cukor csakis mezőgazdálkodásnak vagy gazdasági egyesületeknek szolgáltatható ki. A pénzügyminiszter erre vonatkozólag most újabb rendeletet adott ki, amelyben megengedte, hogy az állatetelésre szánt adómentes cukrot ugyancsak 50 százalékos arányban buza vagy rozskorpával is lehet denaturálni.

* Festék lopás. Valamely ismeretlen tettes festékre ábitozott, ezért ellopta Reichmann Károly Kékes-utca 23 számú utazónak 100 korona értékű festék és ecset mintaládáját. A károsult feljelentést tett a rendőrségen, mely minden bizonnyal nyomoz.

* Budapesti villamos sztrájk. Budapestről táviratozzák: A budapesti villamosok sztrájkjának kitörése fenyeget. A bizottság ma délután megjelent a leendő sztrájk tanyán és bejelentette, hogy minden percben legyenek készen hater sztrájkoló befogadására.

* Merénylet a detektivek ellen. Fővárosi tudósítónk jelenti: Beck István és Grätner György detektivek tegnap késő este

a nyugati pályaudvar előtt egy újpesti kocsi várakoztak. Arra ment Kárász Ferenc fuvaros akit Grátzer ismert. A detektív megszólította:

— Hová még Feri!

A fuvaros durván válaszolt:

— Miközöd hozzá! — majd fellökte Becket. Ez botjával megütötte a goromba fuvarost. Kárász erre nehéz ólmos botjával úgy vágta fejbe Grátzert, hogy nyomban elöntötte a vér. Kárász másodszer is ütni akart. Erre Grátzer előrántotta revolverét és hogy megijessze a merénylőt, a levegőbe lökt. Baj nem történt. Az ügyben a rendőrség szigorú vizsgálatot indított.

* **A „Varjagin” sorsa.** Vladivosztojkából távirják: Az e hó 21-én elsüllyedt Varjagin nevű orosz hajóról következőket jelentik: A gőzös kapitánya elővigyázatosságból a hajót négy mértfölddel északra vezette a torpedóvonaltól. Mindannak dacára a gőzös a manduriai foknál aknába ütközött. A robbanás után másfél perccel elsüllyedt a hajó. 200 utas közül 47-et és a 78 főből álló legénységéből 18-at mentettek meg a kínaiak. Az életüket veszítették nevei még ismeretlenek.

* **A debreceni lovasbandérium.** A város tisztagy lovaskudótsége a holnap reggeli gyorsvonattal utazik a fővárosba. A kuruckorabeli egyenruhák és felszerelés a mai délelőttől astig láthatók lesznek. Rózsa Lajos férfi divatkereskedő Piac-utcai kirakátaban. A menetben pompásan fognak festeni Lutzler József izlése és ellenőrzése mellett a város színeiben készült egyenruhák amelyeket Csikes Ernő helybeli férfiszabó szállított.

* **Kabátlopás.** A beköszöntött hideg idő egyre másra teremti a kabátlopókat. Tegnap is dr. Szép Izidor ügyvéd Bethlen-utca 14 számú lakásáról ismeretlen tettes száz korona értékű kabátját ellopta. Feljelentésére a rendőrség nyomoz.

* **Eltűnt.** Egy 8 éves kislány, Fazekas Mariska rokonának, Csige Józsefnek Teleky-utca 74 számú házából 23-án éjjel eltűnt. Rokoni keresetelését kéri.

x **Kinek életbiztosítási ajánlja vissza** lett utasítva forduljon bizalommal Telkes Dezső főügynökhöz Budapest, I. Attila utca 85. Válaszbélyeg mellékelendő. Az ügynökök díjaztatnak.

x **Orvosi tekintélyek** előszeretettel rendelik csusz és köszvényes betegek részére a híres király balzsamot, mert ez érdemeiben páratlan, már nehányezori bedörzsölés teljes gyógyulást idéz elő. Ára 2 korona. Kapható a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógyszerésznél, — Debrecen Kossuth utca „Arany egyszerű” gyógyszerár 107—x 51.

x Az Arany Bika kávéházban minden este csínyzene.

A tegnapi tüzeset.

— Miből keletkezett a pusztulás? —

— **A tüzvizsgálat.** —

— október 24.

Mai számunkban részletesen beszámoltunk arról a veszedelmes tüzről, mely egy teljes órán át pusztított tegnap este a városi bérházban levő Vizváry L. és Társa-cég üzlethelyiségében. A tüz keletkezésének okát az első pillanatban nem lehetett megállapítani, de annyi már akkor bizonyosnak látszott, hogy gondatlanság forog fenn.

Ma délelőtt tartott tüzvizsgálat, melyet a rendőrség közbejöttével Publik tűzoltóparancsnok vezetett a maga valóságában kiderítette, hogy miből keletkezett a veszedelmes tüz eset.

Vizváry üzletében körül a meny-

nyezet alatt karzat volt, amelyen női konfekció darabok és ruhák varrásával foglalkozó varróleányok dolgoztak. Ezek tegnap egész délután az elraktározandó nyári ruhadarabok vasalásával foglalkozkodtak. Hét órakor fejezték be munkájukat, mikor el is távoztak. Egyikük azonban ott maradt. Ez a leány csak nyolc órakor ment el. Nagy sietségében azonban a még akkor is égő szénnel telt vasalót felborította. Az izzó széndarabok szerte gurultak. A leány hirtelen ugyan összekapkodta őket, azonban egy a csipke-függöny háta mögé csapódott és egy pillanat alatt lángba borította a gyulékony anyagot.

Igy keletkezett a tüz. A pusztító elem aztán belekapott az üzleti állványokon felhalmozott árukba. Rövid idő múltán pedig az egész üzlet — lángtenger volt. Az alkalmazottak és a tulajdonosnő rémülten menekültek az utcára, mialatt a nyitott ajtón át behatoló levegő még jobban élesztette az óriási mérveket öltő tüzet.

Meg lett állapítva a kár is. Megmenteni abszolút semmit nem lehetett. Az üzleti könyveket is félig elégett állapotban találták meg. Minden elpusztult. Ugy a felszerelés, mint az áruk, melyek leginkább csipkék, selymek és szövetelekből álltak ki.

A kár mintegy 14000 korona, melyből csupán hatezer korona térül meg, mivel ennyire volt biztosítva a berendezés. A vizsgálatot különben talán még büntügyi uton is folytatják, hogy mily mértékben és kiket terhel a felelősség.

A vigéc cipője.

Kaland a motoroson.

Vasuti epizód.

— Saját tudósítónktól. —

— okt. 24.

Nem mindennapi jelenetek voltak tanui tegnap azok az utasok, akik a Debrecenből négy órakor induló vonaton érkeztek Páspör-Ladányba.

Tudósítónknak — egy előző idegen aki éppen ezzel a vonattal utazott — a következőként beszélt el a kis históriát:

A II. osztályu kocsiba sok utas szállt fel a szoboszlói állomáson. Az egyik sarokban kényelmesen nyújtzkodott egy parókás vigéc. Egy debreceni uriember a szemközti ülésen akart helyet foglalni, de a vigéc csak morogva húzta le onnan lábait. A debreceni ur magába fojtotta bosszúságát. Közben azonban alkalma nyílt a bosszúra. Beszédbe ereszkedett az ügynök a szemközti ülő urral. Németül beszéltek. Elárulta, hogy cipőgyárat képvisel. Kézrel lábbal magyarázta gyárának kitűnő áruit.

— Ez is onnan való! — Mutatott cipőjére — Prima áru, nem terül szét, nem szakad!

— Lehet, lehet! — szólt a másik idegen.

— De tessék ide nézni! Egy éve strapálom s még semmi baja!

Ezzel egy gyors mozdulattal lerántotta a jobb lábáról a cipőt, s odanyújtotta az urnak:

— Tessék megnézni!

A jelenlevők mebotránkozva nézték a vetkőzést. A bosszus ur közelebb lépett:

— Nézzük azt a cipőt!

— Tessék! Szólt készségesen a vigéc s odanyújtotta az urnak a cipőt.

Az ur fleigmatikusan elvette a „szép áru” s egy gyors mozdulattal kidobta a cipőt az ablakon. A vonat éppen elhagyta a órházat, teljes sebességgel robogott Ladány felé.

A vigéc felugrott, bus tekintetet vetett a cipő után.

A P.-Ladányi állomáson jegyzőkönyvet vettek föl az esetről. Az ügynök egycipősen dühösen szállott egy bérkocsba, hogy a városban kipótolja a hiányt. Az ügynek a bíróságnál lesz a folytatása.

Aki határidőre lop.

Évek óta rabolja a Wertheim szekrényt.

Tolvaj szakácsnő.

— Fővárosi tudósítónktól. —

— október 24.

Özvegy Deutsch Károlyné budapesti magánzónó már régebb idő óta észrevette, hogy a Wertheim-szekrényében gondosan elzárt pénzéből állandóan hiányzik. Minden második-harmadik napra kivett belőle valaki tíz koronát. Rendszeresen folyt a kedélyes pénzkivétel, dacára, hogy a házbéliek figyelték, lesték a tolvajt. Vágre is Deutsch Károlyné feljelentést tett a rendőrségen. A főkapitányságról egy detektivet küldöttek ki, aki abban a szobában, ahol a Wertheim-szekrény állott, egy ruhaszekrényben rejtőzött el. A házbéliek pedig, hogy a tolvajnak alkalma legyen a pénz szekrényhez jutni, elmentek hazulról.

A detektívnek nem kellett sokáig várakoznia. Egyszerre megnyílt az ajtó és belépett a szobába özv. Takács Istvánné született Csobán Anna 53 éves szakácsnő, aki már 20 éve áll Deutschné szolgálatában. Gyanutlanul vette ki zsebéből a Wertheim-szekrény kulcsát, felnyitotta a szekrényt és kivett belőle 10 koronát. Ebben a pillanatban kilépett a szekrényből a detektív. A szakácsnő a detektív váratlan megjelenésére elkiáltotta magát:

— Tolvaj! Betörő!

A detektív megfogta az asszony karját:

— A tolvaj maga! Most pedig jöjjön a főkapitányságra. — Én detektív vagyok!

Az asszony rimánkodásra fogta a dolgot, beismerte hogy hónapok óta dézsmálja a pénzszekrényt. Előszedte az ellopott pénzt, majd átadott egy takarékpénztári könyvet, s melyben 420 korona letétszerepelt. Az asszonyt a rendőrség leartóztatta. Kiderült, hogy a szakácsnő évek óta lopja az asszonya pénzét. A Wertheim-szekrény kulcsát ellopta és az asszonyának azt jelentette, hogy elveszett. A régi szakácsnőre senki sem gyanakodott, mert hűséges szolgálonak ismerték.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Okt. 25. Csütörtökön „Bajazzok”, opera és „Tabarin felesége”.

Okt. 26. Pénteken „Legvitézebb huszár”, operette. (Elször.)

Okt. 27. Szombaton „Legvitézebb huszár”, operette. (Másodszer.)

Okt. 28. Vasárnap délután „II. Rákóczy Ferenc fogsága”, szimfónia.

Este: A Rákóczy ünnepély első napja.

Miss Hobbs ment ma este, ez a kitűnő feminista ellenes darab. Az előadás igen jó volt, az egyes felvonások után feltűnő tapsokból kivették a részüket Szakács, Ternyei, Vida Ilona, Szabó Irma, Ardi Ida. Külön kell megemlékeznünk Bércy Ernőről, ez a fiatal zseniális színész egyre jobban megkedvelteti magát a debreceni közönséggel. (Ve.)

A legvitézesebb huszár. Martos Ferenc és Jakob Viktor magyar tárgya, kedves, fülbemászó zenéjű operettje lesz a legközelebbi operette újdonság, melyre a személyzet nagy gondot készült. Az újdonságban csaknem az egész személyzet részt vesz. A legvitézesebb huszár bemutató előadása pénteken, azaz 26-án lesz, melyben a főszereplők Zilahyné, Földi Fria, Radó Anna, Vida Ilona. A férfiak közül részt vesznek az előadásban, Polgár, Ternyei, Sarkadi, Arkosi, Karaes, Deési, Bérci, Vadász stb.

A Rodostói nagypéntek. Két kiváló tehetségű fiatal költő, Zivuska Andor lapunknak is buzgó munkatársa és Patrubányi Olivér „Rodostói Nagypéntek” című színmű irásával járultak Rákóczy ünnepének emlékedett hangulatához. Ugy értesülünk, hogy a mű nem csupán a debreceni színházban kerül színre, de megszerezte azt Balla Kálmán miskolci színházgátló is. Miskolcon a darab e hó 28-án és 29-én kerül színre, a szerzők pedig a második előadásán 29-én lesznek jelen.

TÁVIRATOK

Pitreich lemondott.

Bécs, okt. 24. Goluchovszky bukából kifolyólag Pitreich közös hadügyminiszter beadta lemondását. A király a lemondást elvi föntartással elfogadta.

Este félhivatalosan jelentik, hogy utódjává Schvenaich minisztert nevezte ki a király.

A főváros közgyűlése.

Budapest, október 24. A főváros mai közgyűlésében Vázsonyi és társai indítványt adtak be, melynél fogva a zsokkék klubnak a lövészterre vonatkozó szerződését felmondják, mert a főváros fejlődése a bérlet további fentartását gátolja. Vázsonyi indítványát a közgyűlés nagy lelkesedéssel elfogadta és megfelelő eljárás végett a tanácshoz utasította.

Aehrenthal külügyminiszter.

Bécs, okt. 24. Aehrenthal báró pétervári magyar osztrák nagykövet mai kihallgatása alkalmából elfogadta az Opele által neki felajánlott külügyminiszteri tárcát. Eszerint Aehrenthal lett Goluchowszky utódja.

A gyulafehérvári petíció.

Budapest, okt. 24. A gyulafehérvári petíció ügyében a tárgyalást elnapolták, hogy a beadott ellenkérvényt tanulmányozhassák.

Lueger betegsége.

Bécs, okt. 24. Lauger, bécsi polgármester állapota válságozóra fordult. Több orvosot hívtak hozzá.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, okt. 24.

Buzsákinlát és vételkedv mérsékelt. Nyugot irányzat mellett 30,000 métermázsa került forgalomba gyöngén tartott áron. Egyéb gabonafélék közül árpa és tengeri változatban, a többi nyugodtabb.

Idő: hűvös.	
Buza októberre	14.24—26.
Buza áprilira	14.82—84.
Rozs októberre	13.44—46.
Rozs áprilira	12.96—98.
Zab októberre	13.90—92.
Zab áprilira	13.40—42.
Tengeri augusztusra	—00—.
Tengeri szeptemberre	10.26—28.
Tengeri 1907 májusra	26.50—70.
Repcse augusztusra	—.

Törvénykezés.

§ Nagy Ferencné büntügye. A budapesti büntető törvényszék vádpancája ma délelőtt tárgyalta özv. Nagy Ferencné szül. Bauer Rózának a vizsgálóbíró letartóztatást elrendelő határozata ellen leadott felfolyamodását. A vádpancás helyben hagyta az előzetes letartóztatást elrendelő vizsgálóbírói határozatot, s így Nagy Ferencné az ellene család és közokirathamisítás büntetetei miatt folyamatban levő ügyben továbbra is fogva marad. Nagai védelmével dr. Báltaszéky Lajos ügyvédet bizta meg.

Városi Színház.

Bérlet 23. sz. (A) Bérlet 23. sz. (A)
Ma esütörtökön, 1906. október hó 25-én:

Tabarin felesége.

Tragikomédia 1 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Sabarin	— — — —	Szakács Andor
Francisque	— — — —	Lukács Juliska
Artabán	— — — —	Arkosi Vilmos
Polyandre	— — — —	Bérci Ernő
Testör	— — — —	Szilágyi Erzsi
Pauloxene	— — — —	Magda Eszti
Telamire	— — — —	Hánel Aranka
Amalthe	— — — —	Rónsy Géza
Theodomás	— — — —	Bay László

Ezt követi:

BAJAZZOK,

Opera 2 felvonásba.

Szerkesztői-posta.

„Első találkozásunk” és a többi nem nyomdaba való, gyöngye kísérletezések.

F. A. Helyes, tehát rendben vagyunk. A tárcsa a jövő héten megjelenik. Egyéb tudósítást nem kérünk, mert azokkal fővárosi levelezőnk telefon útján naponta el látnak bennünket.

„Nyilatkozat.” Ez a nyilatkozat igazán magánérdeki, a közönségre egyáltalán nem tartozik s azért nem is közöljük. Ha annak az urnak, akiről szó van, az érdekeltek minden áron hódolni akarnak, adják át neki a nyilatkozatot testületileg. Mi nem vagyunk hajlandók ebben — meggyőződésünkkel fogva — a közvetítő szerepet vinni.

„V. K.” Nem huzzák ki.

Nagyon nehéz

de nem teljesen tehetetlen oly szert találni, mely gyermekek részére épp oly megbízható és eredményes hatása, mint a gyógyszerkamájolajból alfosphorsavas mész és nátron hozzáadásával készülő Scott féle Emulsió; mert a Scott-féle Emulsió a fiatal szervezetbe új erőt vezet és álszítja a fejlődéssel kapcsolatos nehézségeken. A Scott féle Emulsió egyúttal jó ízű, könnyen emészthető és oly tisztaszer, hogy a legcsékélyebb zavarokat sem okozza és állandóan csak a legjobb sikerrel használható. A Scott féle Emulsió sokkal jobb, mint a közönséges csukamájolaj.

A Scott-féle Emulsió valódi egészségének jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hiva kozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál.

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerháza”

BUDAPEST, IV., VÁCI UTCA 34/50

Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógyszerházaiban.

Ha köszvényben, reumában, ischioban szenved,

vegyen egy üveg

Dr. Fleisch-féle köszvény-szeszt,

mely csúsz, köszvényt, reumát, kéz-, láb-, hát és derékfájást, kezek és lábak gyengeségét, fájdalmakat és daganatokat biztosan gyógyít. Hatása a legrövidebb idő alatt észlelhető. Kapható Dr. Fleisch E. M. „Magyar korona” gyógyszerházaiban, Győr, Baross-ut 24. szám. — Másfél deciliteres üveg ára 2 kor. Huzamosabb használatra való „Családi” üveg ára 5 kor. 3 kis, vagy 2 „Családi” üveg rendelésénél már bérmentve utóvétel küldjük.

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok.)

pirulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők; mentek minden ártalmas anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyöngöden hashajtók, vér tisztítók; egy gyógyszerem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint a pirulák.

székszorulás

legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsőjük végett még gyermekek is szívesen veszik be. 15 darabot tartalmazó doboz 30 fillér, egy tükeros mely doboz. tehát 120 pillát tartalmaz, csak 2 kor. 45 fill. A pénz előleges beklüldése mellett egy tükeros bérmentve szállítatik.

Óvás! Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük hározottan Neustein Fülöp hashajtó-labdacsait. Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvényszékileg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

Neustein Fülöp „Szent Lipót”-hoz címzett gyógyszerháza Bécs, I., Plankeng 6. Kapható: Debrecen: Balázs Odón, Füleki Pál, Mihalovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnek, Tóth B. gyógyszerész uraknál.

Ilyen még nem volt soha!!

Nyerhet

több százezer koronát

1, 2, 3 koronával! 441-30-8

Nem nyeres esetén
a pénze megtérül!

— Siessen tehát a —

SZERENCSÉBANK

Csapó-utca 11. számú irodájába,
(Sümechy vaskereskedő házába.)

Huzás minden héten!

Legjobb szabású
glace, svéd és szárvasbőr
keztyük
Schön Sándor
keztyű, kötszer és orvosi műszertárában
DEBRECEN,
Piac-u. 12. (Stenczinger-ház.)

Aláírási felhívás.

A Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet

XI ik évtársulata megalakult s ez uton hívja fel Debrecen város közönségét az új évtársulatba való belépésre.

A Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet XI-ik évtársulata — az alapszabályok módosítása következtében — már **hat évre** alakul, miáltal a tagoknak lehetővé tétetik nagyobb kölcsönöket csekély heti befizetés mellett igénybe venni.

A szövetkezett tagjai **20 fillér heti törzsbetéteik alapján 60 korona hitelt tarthatnak** igényt az alapszabályok feltételei értelmében, *jelzálogos kölcsön* képen pedig ugyancsak **20 fillér heti törzsbetét alapján 120 koronát kaphatnak.**

A Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet az elmúlt 10 év alatt

7 millió 600.000 korona hitelt folyósított

tagjai részére.

A szövetkezet tagjainak száma az 1906 ik évben belépett **1162** taggal **2801**-re szaporodott, akik **68000** törzsbetéttel segítik elő az intézet alapszabályszerű céljait.

A szövetkezet **kölcsönállománya a mai napon**

egy millió 382.808 korona

és a most kezdődő 6 éves évtársulat újabb erőt nyújt a tagok nagyobb hiteligenyeinek kielégítésére.

A szövetkezet tagjai **20 filléres törzsbetéteket** fizetnek be **6 illetve 12 éven át**, a mely befizetésekkel könnyen és kényelmesen törlesztik a törzsbetéteknél megfelelőleg felvett kölcsönöket.

Minden 6 év leteltével az évtársulat felszámol és az évtársulat vagyona a tiszta haszonnal együtt a tagok között felosztatik.

A kölcsönök folyósításánál a Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet **nem szed információs díj és más címenek a kamatot drágító illetékeket**, hanem a pénzpiac kamat-viszonyaihoz képest a legmérsékeltebb kamatlábat alkalmazza.

Az igazgatóság határozata értelmében az új évtársulatba belépő tagok már 1906. október 15-ikétől igényt tarthatnak kölcsönökre a nélkül, hogy a folyó év elmúlt heteinek betétei levonásba hozatnának, vagy a felek mulasztási illetékekkel terheltetnének.

Vidéki tagok befizetéseiket bérmeatve, chequek útján teljesíthetik.

A XI ik évtársulatba való felvétel iránt jelentkezések az intézet hivatali helyiségében **Piac utca 83. sz (Hartstein ház) alatt** teljesíthetők.

Kelt, Debrecen 1906. évi október hó 12 én.

„POLGÁRI TAKARÉK- ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET“ DEBRECENBEN :

Weszprémy Zoltán
Hajdúvármegye és Debrecen
város főispánja, alelnök.

Rásó Gyula,
kir. tanácsos, elnök.
Dr. Freund Jenő,
ig. jegyző, jogtanácsos.

Katz Jakab,
alelnök, ügyv. igazgató.

A perselyek az Iparbank kirakatában láthatók.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takarékoságot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takaré- gyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük feleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, **hogy havonként legalább egyszer elhozzák** azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás véget a betétkönyvbe bejegyezhesstük,

Ha csak **20 fillért** becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid **5 év** alatt is
Tájékoztatásul szolgáljon a következő táblázat:

	Tőke	Kamat	Osszesen
20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	365.—	37.98	402.08
40 " " " " " "	730.—	75.96	805.96
60 " " " " " "	1095.—	113.94	1208.94
80 " " " " " "	1460.—	151.92	1611.92
1 kor. " " " " " "	1825.—	189.90	2014.90
2 " " " " " "	3650.—	370.80	4029.80

Kérjen tehát ily

Takarék-perselyt

a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banktól.

Magyar államvasutak menetrendje.

Debrecenből indul		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	30
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	35
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmárig (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmárig teher v. sz. sz.	este	8	24
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc — Kassa felé —	reggel	8	51
Miskolc — Kassa felé —	este	7	22
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f.	d. u.	4	25
	reggel	5	35
	reggel	5	44
	d. e.	8	09
	d. e.	8	16
H.-Bézsorony	d. u.	11	11
H.-Sz. Mihály felé	d. u.	11	20
	d. u.	4	24
	d. u.	4	47
	este	7	—
	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4	35
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	58
O.-Kócs — Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56
O.-Kócs — Polgár felé vásártérről	d. u.	5	16
Derecske — N.-Léta felé —	reggel	9	35
Derecske — N.-Léta felé —	d. u.	4	51

Spestre érkezik:

A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A délután 6 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31 p.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35

Budapestről Debrecenbe indul

A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 3 ó. 20 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 8 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15

Debrecenbe érkezik:

Budapest felől (sznmélyvonat)	d. u.	3	29
Budapest — Nagyvárad f. gyors	este	6	48
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	2	34
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	2	28
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	43
Szatmár — M.-Szigetről — —	d. u.	4	12
Csak M.-Szigetről — — —	este	10	11
Szatmár felől — — —	este	6	40
Kassa — Miskolc felől — — —	este	8	19
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	d. e.	11	31

	vásártérről —	reggel	7	33
	m. á. vasúttól —	d. e.	7	40
H.-Bézsorony	vásártérről —	este	6	28
H.-Bézsorony felől	m. á. vasúttól —	este	6	38
	vásártérről —	d. u.	3	29
	m. á. vasúttól —	d. u.	3	35
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7	44	
F.-Abony felől m. á. vasúttól —	d. u.	7	54	
O.-Kócs — Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25	
O.-Kócs — Polgár felől m. á. v.-hoz	reggel	5	25	
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7	15	
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	8	13	

Szőlő

oltványok.

Valamint az elmúlt években is a

Külömlenti

első szőlőoltványi telep

tulajdonos Caspari Frigyes Medgyes 21

Nagykülömlenti megye — volt az egyedüli az egész országban mely vevőinek minden tekintetben kifogástalan minőségű — egészséges-fajazonos és teljesen fajtiszta szőlőoltványokat szállított, ugy a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kaphatók a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és alanyú bor csemege bor és különleges csemege szőlőoltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokok barmulatos eredményeket érnek el.

Kívántra képes árjegyzék — számos elismerő levelel — ingyen és bérmentve.

— Elővirág, esokrok és koszorúk a legszolidabb árák. —

Az ősziidény beáltával ajánlom dusan felszerelt élővirág üzletemet.

Különösen felhívom a n. é. közönség figyelmét kora tavaszi nyitásra legválogatottabb fajú friss:

Jácint, Tulipán és más virág hagymáimat.

Allandóan nagy választékot tartok erőteljes **Palmák**-ból és mindennemű **disz növényekből**.

Szíves megtekintésre ajánlom kertészeti telepemet, ahol is mindenkor készséggel állok rendelkezésre.

Levágott és cserpes virágokból szintén nagyválasztékot tartok, melyekből **menyasszonyi, disz és mellesokrokat**, valamint **sirkoszorukat** megrendelésre a legfinomabb izlés szerint készítek.

Helybeli, vagy vidéki megrendelések eszközölhetők a **Kossuth utcai** (Városház épület) üzletben, vagy kertészeti telepem **Ferenc József ut 6. a.** Margit fürdővel szemben.

Kiváló tisztelettel

Paczelt János

kereskedelmi és mű-kertész.

Kertek rendezését és azokról tervezetet izlésesen készítek.

Legfinomabb izlés és pontos kiszolgálás.

Hirdetések jutányos áron felvételnek.

Szövetkezés! Takarékoság! Erő! a jólét alapja!

Aláírási felhívás.

A ki fiának pályája kezdetén pénzt akar adni.

A ki leányát gond nélkül akarja kiházasítani.

A ki önállósítani akarja magát

A ki házat, földet akar szerezni olcsó kényelmes lefizetésre.

A ki öreg napjaira betegségére nem akar másra szorulni,

idején gondoskodjék és lépjen be a

|| Népsegélyző Bank ||

m. sz. most alakuló II. évtársula a tagjai sorába erejéhez mérten heti befizetéssel. Iskolás gyermekekre, kis jövedelmű egyénekre való tekintettel már

heti 10 fillér

befizetéssel is be lehet tagul lépni.

Betétjeire mindenki **könnyen törleszthető kölcsönt** kaphat, mert társulataink **6 és 12 évesek**.

Első évtársulatunk **1523 tagja 42085 betétet** fizet hetenkint, mely befizetés az évtársulatok lejártáig **cs. 1750,000 K.** befizetésnek felel meg, mely összeg után a társulat tagjai **6% haszoneredményben** fognak részesülni.

Eddig **800 esetben 600,000 kor** kölcsönt adtunk ki szövetkeztünk tagjainak.

Tagul jelentkezhetni a **NÉPSEGÉLYZŐ BANK** m. sz. helyiségeiben **Piac-utca 12. szám.**

AZ IGAZGATÓSÁG:

DOMAHIDY ELEMÉR

Hajdu vm. és Debrecen sz. kir. város v. főispánja elnök.

GERÉBY PÁL

főbirtokos ügyvezető igazgató.

Dr. WEISZ JÓZSEF

ügyvédi jogtanácsos

Dr. Balkányi Emil

Dr. Burger Andor

Somossy László

Werlin Sándor

FORRAI ERNŐ

földbirt. alelnök

Békés Lajos

Dávidházi Kálmán

Lamprecht Frigyes

KONTSEK GEZA

nagyker. sk. alelnök.

Dr. Kun Béla

Békés Emil

Lusztig Dezső

Dr. Varga Elemér

FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Gyurcsány Béla

Trigárszky Emil

Ungár Jenő.